

Projekt Strokovne podlage za izdelavo regionalnega prostorskega načrta Ljubljanske urbane regije

Tematska delavnica »Demografija, poselitev, družbena infrastruktura«

Zapis rezultatov delavnice

Delavnica je potekala 28. 1. 2009 od 8.30 do 14.15 v prostorih Gospodarskega razstavišča v Ljubljani. V pričujočem poročilu so povzeti namen, program in rezultati delavnice.

1 Namen dogodka in program

Namen delavnice je bil opredeljen na naslednji način:

- Predstaviti rezultate dosedanjega dela pri pripravi strokovnih podlag za regionalni prostorski načrt Ljubljanske urbane regije.
- Soočiti poglede na nekatera ključna vprašanja na področjih demografskega razvoja, poselitve in družbene javne infrastrukture.

Delavnica je potekala po naslednjem **programu**:

| Kdaj? | Kaj? |
|--------------|---|
| 9.00 | Uvod Pozdrav udeležencem Predstavitve programa dela |
| 9.10 | Analiza stanja – predstavitev in razprava Področje demografije Področje poselitve Področje družbene infrastrukture |
| 10.30 | Obrazložitev ključnih ugotovitev analize (delo v skupinah) Prednosti in priložnosti na občinski in regionalni ravni Slabosti in nevarnosti na občinski in regionalni ravni |

| Kdaj? | Kaj? |
|--------------|---|
| 12.20 | Ciljne usmeritve za področja demografije, poselitve in družbenih dejavnosti (delo v skupinah) Obravnava in dopolnjevanje predlogov ciljnih usmeritev Predstavitve rezultatov dela skupin |
| 13.50 | Povzetek delavnice in zaključki |
| 14.00 | <i>Zaključek delavnice</i> |

2 Udeleženci

Seznam udeležencev je priložen.

3 Predstavitve rezultatov analize

Predstavitve rezultatov analize za področja demografije, poselitve in družbene infrastrukture, podane na delavnici, so v .ppt obliki dostopne na spletnem naslovu <http://rralur-prostor.uirs.si>.

4 Rezultati dela v skupinah

Delo je potekalo v treh tematskih skupinah, in sicer (1) demografija, (2) poselitve in (3) družbena infrastruktura. V prvem delu je potekala obravnava in dopolnjevanje ključnih ugotovitev analize po področjih, v drugem pa preverjanje in dopolnjevanje ciljnih usmeritev. V prilogi je zapis rezultatov dela vseh treh skupin.

Zapis pripravila:
Sergeja Praper

Zapis rezultatov dela v skupinah:
Sergeja Praper, Alenka Planinc Rozman, Natalija Vrhunc

Ljubljana, 6. 2. 2008

PRILOGA

Poročilo o delu skupin

Poročilo za skupino »Demografija«

Strokovna podpora: Aleksander Jakoš, UIRS
Moderirala in zapisala: Natalija Vrhunc

I. Analiza ključnih ugotovitev

I.1. Nujnost nazadovanja št. prebivalcev v prihodnosti, kar je posledica sedanje starostne in spolne strukture prebivalcev

Pomanjkljivosti/Grožnje (-)

- LJ bo postala mesto duhov
- Prazna stanovanja (zaradi smrti in odseljevanja) ne bodo ustrezala današnjim standardom
- Prišlo bo do pomanjkanja delovne sile
- Starejši prebivalci bodo imeli vedno večji politični vpliv, zaradi vedno večje zastopanosti v družbi

I.2. Migracije med Ljubljano in okoliškimi občinami – kako naprej?

Prednosti/Priložnosti (+)

- Z izseljevanjem se pojavljajo prazna stanovanja v LJ, tudi storitve družbene infrastrukture bodo lažje dosegljive, bolj poceni, bolj kakovostne, lažje dostopne, lažje zaposlovanje, ker bo manj konkurence....; tudi pritisk z novogradnjami na prostor bo manjši
- V okoliških občinah se dvigujejo plačilni razredi v VVO zaradi bogatejših priseljencev
- V občini Logatec se pojavljajo naslednji tipi migracij: mlade družine, katerih starši odhajajo na delo v LJ in pustijo otroke v VVO v domači občini ali pa tudi ne, študenti/dijaki in prebivalci občine, bivši izseljenci iz LJ, ki odhajajo po storitve v LJ (so še povezani s »popkovino«)
- Po izseljevanju iz LJ v okolico se bo verjetno zgodila reurbanizacija; prebivalci se sedaj izseljujejo iz finančnih razlogov (predraga stanovanja v LJ); v LJ ostajajo velika območja, ki so potrebna obnove: potrebno se bo soočiti s problemom reurbanizacije – od kje LJ denar za to, kako se lotiti reurbanizacije...

- S kvalitetnim razvojem storitev bomo omogočili privlek prebivalcev nazaj v LJ; nazaj bodo prišli starejši in premožnejši prebivalci – spet se bo spremenila struktura prebivalcev in njihovih potreb
- Prednost LUR je, da ni obremenjena s 4-letnim mandatom, kot so občine; zaradi česar ima lahko drugačno perspektivo in drugačne interese; naloga LUR je, da spodbuja sodelovanje med občinami
- Z razvojem gospodarskih con se bo povečalo zaposlovanje v domačih občinah, ne bo več migracij v LJ – to je tudi priložnost, da se to spodbuja

Pomanjkljivosti/Grožnje (-)

- Eden najbolj perečih problemov, povezanih z migracijami, je promet – prometni zamaški, pomanjkanje ustreznega javnega prometa
- Problem je tudi nereverzibilna raba prostora za stik z naravo – uničevanje narave zaradi neustrezne pozidave
- Komunalna infrastruktura v okoliških občinah ne dohaja potreb zaradi priseljevanja; hkrati je komunalna infrastruktura tako rigidna sistem, da se bo težko prilagajala spremembam v prihodnosti; npr. potencialnemu padcu zaradi izseljevanja nazaj v LJ (reurbanizacije); če so vodovodne cevi npr. prevelike za potrebni pretok vode, ta zastaja ipd. problemi – potrebno je skrbno načrtovanje komunalne oskrbe
- Težave pri načrtovanju investicij za gradnjo VVO in stanovanj v okoliških občinah
- Neustrezna raba prostora - prebivalci prodajajo svoja zemljišča nepremičninskim agencijam/investitorjem zaradi visokih zaslužkov – brutalna gradnja; pomanjkanje regulacije pozidave na podeželju
- Ni interesa po samozaposlitvi v občini, ni potrebe po razvoju dopolnilnih dejavnosti v okoliških občinah (delo na kmetiji npr.)
- Okoliške občine ne razvijajo ponudbe za kvalitetno preživljanje prostega časa v naravi prebivalcem LJ, ki tovrstno potrebo zadovoljujejo izven LJ
- S priseljevanjem se spreminja identiteta/kultura podeželske dediščine, krajine in prostora
- Ogroženost staroselcev; kolizija drugačnih vrednot; premajhno sodelovanje priseljencev z domačini
- Priseljenci niso sposobni/ne znajo vzdrževati svojih stanovanj/hiš na podeželju, visoki stroški – za vsakodnevno potovanje v LJ, oskrbo hiš,...

I.3. Migracije tujcev

Prednosti/Priložnosti (+)

- Tujci v RS so dejstvo – izziv je, kaj jim ponuditi – delovna mesta, stanovanja, ...
- Migracije/priliv tujcev je potrebno načrtovati na nacionalni ravni, saj močno vplivajo na strukturo prebivalstva
- Ko država prepozna potrebo po delavcih (kot je bila npr. velika potreba ob gradnji AC), mora ukrepati v tem smislu, da si zagotovi del prihodka od njihovega dela, s katerim vzpostavlja ustrezno družbeno infrastrukturo (stanovanja idr.) ter s tem omogoči tudi boljšo integracijo tujcev
- Koncesije za igralnice v občinah, s katerimi so občine dobile denar za ureditev parkirišč, so lep primer – vzor takšnega potencialnega prihodka, ki bi ga namensko porabljali za vzpostavljanje ustrezne družbene infrastrukture za tujce
- Država bi lahko denar dobila z določenim prispevkom investitorja na vsako izdano delovno dovoljenje
- Hkrati mora država poskrbeti za ustrezno prostorsko razporeditev tujcev – ne ustvarjati homogenih naselij s socialnimi stanovanji, ki »ustrezajo« tujcem z nižjimi dohodki (kot so npr. Fužine)
- Šele z ustrezno družbeno infrastrukturo (stanovanja...) bo resnično možen medkulturni dialog
- Z nacionalne ravni je potrebna ustrezna politika integracije tujcev – ozaveščanje o tem dejstvu, se pripravljati na priliv tujcev, ki bo zagotovo sledil
- Na posameznih področjih je potrebno pripraviti posebno zakonsko podlago – npr. prehrana muslimanskih otrok v vrtcih ni urejena (zahtevajo drugo posodo, pribor, hrano brez svinjine ipd.), za kar ni ustrezne podlage, ki bi VVO to omogočila
- Prispevki, ki jih občina daruje družini za vsakega novorojenca (npr. v občini Logatec 100 EUR), so izvrstno sredstvo spremljanja rojstev in strukture družin, kjer se otrok rodi, kar je uporabno za načrtovanje gradnje družbene infrastrukture (VVO, stanovanj,...)

Pomanjkljivosti/Grožnje (-)

- S staranjem prebivalstva se bodo tudi v RS pojavile potrebe po negovalnih delih za starejše (kot se sedaj v drugih državah Evrope in jih zadovoljuje delovna sila s Filipinov, Tajske ipd.)
- Z otroci tujcev se pojavljajo problemi kriminala – razlogi so v tem, da so starši cele dneve na delu, ni denarja za nadaljevanje šolanja otrok, ki ostanejo brez nadzora; potrebna je sistemska rešitev tega

problema – ponuditi ustrezna socialna stanovanja, ki so integrirana v ostala stanovanja, ne getoizirana

- Država premalo stori za zgornji problem, izkušnje s Fužinami in z odseljevanjem iz Ljubljane v okoliške občine se ne uporabljajo – država bi morala ustanoviti t.i. demografski inštitut oz. ustrezen organ v okviru Ministrstva za socialo, delo in družino; sedaj se s tujci ukvarja le Ministrstvo za gospodarstvo
- Potreben bi bil tudi nadzor nad razdeljevanjem socialne pomoči – nadzirati, kdo je res zaslužen/potreben za prejem podpore
- S prilivom tujcev se spreminja struktura prebivalstva; problem je, ker so tujci oz. začasni prebivalci, študenti iz izmenjav, ... ki so v RS manj kot 1 leto, izključeni iz statistike – administrativno ne obstajajo, dejansko pa so tu
- Delavci, ki pridejo iz tujine – večinoma gradbeniška stroka – potrebujejo stanovanja, kar je potrebno načrtovati, drugače se ti naselijo v t.i. samske domove, stara stanovanja, potrebna obnove, v homogene soseske, ... kar je problem zaradi integracije
- Kakšen problem za občino predstavljajo družine tujcev - tujci oz. njihove družine na razpisih za socialna stanovanja v občinah prevladujejo in praviloma dobijo večino stanovanj; ostali prebivalci so proti; žene so gospodinje, kar pomeni, da v VVO plačujejo najnižji plačilni razred, otroci tujcev ne govorijo slovensko,skratka dobiček od dela tujcev poberejo investitorji (izkoriščanje delavcev), država od tega nima nič, problemi za reševanje pa ostanejo v glavnem občini
- V RS ne bo priliva tujih izobraženih delavcev, ker so preslabe plače; v RS so dobre plače le za delavce v gradbeništvu

I.4. Naraščanje števila starejših prebivalcev v prihodnosti je neizogibno

Prednosti/Priložnosti (+)

- To je tržna niša za starejše – ponudba izletov, domov, pomoč/oskrba/negovanje na domu...
- V družbi je potrebno razmišljati širše od koncepta domov za starejše, saj ti za starejše niso optimalna oblika preživljanja starosti – razvijati je potrebno alternativne oblike preživljanja starosti – pomoč/nega na domu, ... razvoj centrov, kjer bodo vitalni starostniki še lahko aktivno preživljali starost – ločiti takšne centre od tistih, ki so namenjeni že bolnim, zdravstvene oskrbe potrebnim starostnikom (včasih so bile to hiralnice), spodbujati razvoj civilne mreže (društev), ki bo dopolnjevala državno ponudbo; razvijati prostovoljstvo – pomoč starejšim; pomoč/ukrepi morajo priti z nacionalne ravni, občine za to nimajo denarja, kadrov...

Pomanjkljivosti/Grožnje (-)

- Družbena infrastruktura ne bo ustrezala starejši populaciji
- Prišlo bo do padca intelektualnega potenciala v terciarnih in kvartarnih dejavnostih
- Starostniki bodo potrebovali pomoč – kdo jim bo pomagal? Soočiti se je potrebno z vprašanjem, od kje bo prišel srednji ali nižji sloj (ženske?), ki bo pomagal starejšim na domu; gre za t.i. »secondary housing«. Glede na to, da bo število prebivalcev Slovenije upadalo, bo ta pomoč verjetno iz tujine (Daljni vzhod) - kako urediti družbeno infrastrukturo za tujo delovno silo?
- Problem bo tudi ekonomski položaj starostnikov –ali bodo zmogli plačevanje tovrstne oskrbe, stroške oskrbe svojih prevelikih praznih stanovanj
- Problem osamljenosti starejših ljudi
- Javno infrastrukturo bo potrebno prilagoditi starejšim

II. Analiza ciljnih usmeritev

II.1. Kako dvigniti rodnost?

- Pomemben razlog za padec rodnosti je premaknitev obdobja mlade družine v starejša leta, kar ima za posledico manj otrok
- Družina ni več vrednota; druge potrebe in vrednote današnjih generacij
- Ukrep za dvig rodnosti je brezplačno šolanje
- Spodbujati je potrebno čim hitrejšo osamosvojitve, da otroci zapustijo dom in si ustvarijo družino, ne da ostajajo doma – »mama hotel«

II.1. Kako zmanjšati smrtnost?

- Izboljšati zdravstveno-socialne pogoje in podaljšati starost
- Integrirati starejše – spodbujati medgeneracijsko aktivnost/motivirati starejše za ohranjanje psiho-fizične kondicije
- Spodbujati skrb za zdravo življenje/ozaveščati
- Uvajati preventivne preglede - npr. proti raku na dojkah, materničnem vratu ipd.
- Aktivnejša vloga države pri zgoraj naštetem

Poročilo za skupino »Poselitev«

Strokovna podpora: Andrej Gulič, Luka Mladenovič, UIRS
 Moderirala in zapisala: Alenka Planinc Rozman

I Analiza ključnih ugotovitev

V skupini je bilo izvedeno **razvrščanje ključnih ugotovitev analize za področje poselitve** glede na pomen za člane skupine. Število točk, ki so ga prejele posamezne ugotovitve, je razvidno iz spodnje preglednice.

| | POLICENTRIČNI SISTEM POSELITVE V REGIJI | Število točk |
|----|--|---------------------|
| 1. | V regiji je močno izražena centralnost Ljubljane. Ta se izraža tako glede morfološke (oblike in prostorske organizacije) in funkcionalne (delovanja) komponente, kot tudi glede dostopnosti. | 4 |
| 2. | Vloge regionalnih in medobčinskih centrov so premalo razvite. Kamnik, Domžale, Grosuplje, Litija, Logatec in Vrhnika kot centri teh dveh rangov, bi morali okrepiti svoj pomen v regiji. | 5 |
| 3. | Velik razpon v velikosti občin povzroča težave pri obravnavi problemov in dogovarjanju med občinami. Med 26 občinami v regiji je razpon v velikosti po številu prebivalcev med 2700 in 270.000. | 4 |
| 4. | Pojavljajo se »tujki« v zgodovinsko vzpostavljenem sistemu poselitve. Nakupovalni centri in gospodarske cone na robu naselij po aktivnostih presegajo velikost samih naselij. | 4 |
| | DOSTOPNOST IN PRIMERNA RAZPOREDITEV STANOVANJ | |
| 5. | Za regijo je značilno razprševanje stanovanjske gradnje. Že desetletja poteka izseljevanje iz urbanih v suburbana območja. | 6 |
| 6. | Pričakovanja občin o nadaljnji rasti števila prebivalcev so si med seboj nasprotujoča. Vse občine pričakujejo v naslednjem planskem obdobju povečanje vsaj za 10%. Večina priseljenih je bila v zadnjih letih iz Ljubljane. Ljubljana namerava ustaviti izseljevanje. | 4 |

| | | |
|-----------------------------------|---|---|
| 7. | Pričakovanje občin o priseljencih so omejena na določene skupine. Večinoma se pričakuje da bodo priseljene premožnejše mlade družine, ki iščejo predvsem območja z enodružinsko gradnjo. Ne načrtuje pa se stanovanjskih območij s pestro socialno in starostno strukturo. | 3 |
| 8. | Med staroselci in priseljenci ni integracije. V občinah, ki so pridobile veliko število prebivalcev, obe skupini prebivalcev živita ločeno. | 2 |
| RAZPOREDITEV DELOVNIH MEST | | |
| 9. | Delovna mesta so koncentrirana v Ljubljani. Kljub razprševanju poselitve so se delovna mesta ohranila na razmeroma majhnem območju regije. | 8 |
| 10. | V centralnih naseljih nižjega ranga je zaznano pomanjkanje delovnih mest. Središča občinskega in medobčinskega pomena ne zagotavljajo zadostnega števila delovnih mest za delovno aktivne prebivalce, ki v njih prebivajo. | 4 |
| 11. | V regiji je veliko število obstoječih in načrtovanih gospodarskih con. Skoraj vsaka občina ustanavlja svojo gospodarsko cono, tekmovanje namesto sodelovanja, pomanjkanje celovitega pregleda in strategije, pomanjkanje specializacije. | 7 |
| DOSTOPNOST OSKRBE | | |
| 12. | V historičnih središčih naselij se ponudba oskrbe majhnega merila zmanjšuje. Zaradi nakupovalnih centrov izven naselja, postajajo ta čedalje bolj funkcionalno omejena za prebivalce. | 2 |
| 13. | Veliko naselij v regiji lahko uvrstimo med spalna naselja. Veliko število naselij ne zagotavlja niti minimalnega števila delovnih mest, niti osnovne oskrbe. Ta naselja predstavljajo težavno bivanje za prebivalce, ki ne vozijo ali nimajo v lasti osebnega avtomobila. | 1 |

Rezultati obravnave ključnih ugotovitev so bili naslednji:

A. Delovna mesta so koncentrirana v Ljubljani. Kljub razprševanju poselitve so se delovna mesta ohranila na razmeroma majhnem območju regije.

PREDNOSTI/PRILOŽNOSTI:

- Lahko ostane tako, kot je, saj prinaša prednosti, izvaja se trajnostni način migracije (razviti JPP)
- Pozitivni vidik specializacije in povezljivosti
- Dobra obstoječa infrastruktura
- Ekonomska moč omogoča mednarodno privlačnost, dolgoročno vitalnost mesta (Ljubljane)
- Koncentracija vseh vitalnih funkcij
- Priložnost za razvoj Ljubljane
- Priložnost: večja diverzifikacija delavnih mest v regiji: v Ljubljani kvartarni sektor, mednarodna vloga; izven Ljubljane se iščejo možnosti za alokacijo dejavnosti, ki potrebujejo več prostora
- Priložnost: odmislimo meje občin (Ljubljane in ostalih), s policentričnostjo se povečuje zmogljivost sistema
- Priložnost samozaposlitve in dela od doma izven Ljubljane

SLABOSTI/NEVARNOSTI:

- Slabosti na lokalni ravni: individualni dnevni promet, izguba časa pri potovanjih, v manjših občinah pridobivanje spalnega značaja
- V lokalnih skupnostih izven Ljubljane ne čutijo potrebe po odpiranju delovnih mest, značaj spalnih naselij
- Monopolizacija funkcij na neko lokacijo, ostale občine izgubljajo
- Občinska meja postane pomembna, ko gre za denar za infrastrukturo (večja koncentracija v Ljubljani), druge občine nimajo denarja → to podpira sedanjo razvojno smer
- »Še žarnic ni mogoče kupiti v lokalnih skupnostih«
- Mesto pridobiva, celotna regija z mestom vred izgublja
- Odlaša se delo od doma, samozaposlitev
- Visoko kvalitetna delovna sila v Ljubljani, na periferiji nižje izobražena

- B. V regiji je veliko številno obstoječih in načrtovanih gospodarskih con.** Skoraj vsaka občina ustanavlja svojo gospodarsko cono, tekmovanje namesto sodelovanja, pomanjkanje celovitega pregleda in strategije, pomanjkanje specializacije.

PREDNOSTI/PRILOŽNOSTI:

- Decentralizacije delovnih mest in konkurenčnost, atraktivnost in poselitev in znotraj dejavnosti večji trg
- Reševanje aktualnih prostorskih problemov na lokalni ravni, povezovanje v občini
- Priložnost: vsaka občina ima lokalno »poslovno« ali obrtno cono
- Hierarhija con v okviru regije glede na velikost, infrastrukturo, cone državnega/regionalnega pomena
- Katere cone regija potrebuje?
- Vprašanje regulacije trga, regulacije države in povezljivosti občin

SLABOSTI/NEVARNOSTI:

- Cone niso strateško načrtovane, praznjenje con, ostane degradiran prostor
- Večinoma načrtovane ob cestni infrastrukturi, ne ob železniški, onesnaževanje, energijska potratnost enot
- Rast manjših con v večje in nastanek prostorskega problema
- Nekompatibilnost lokalne kvalifikacijske strukture
- Velik strošek za občine in tveganje, ali se bodo dejansko aktivirale
- Nespecializiranost in nekompatibilnost z drugimi v regiji
- Politični projekti, ki ne upoštevajo tržnih zakonitosti, »vsi bi radi imeli vse«

II Zaključki delavnice na področju poselitve

- Interesi različni občine vs. regija
- Protislovje med (prostorskim) načrtovanjem in delovanjem trga
- Problem neurejene sektorske zakonodaje
- Lokalne skupnosti nimajo finančne moči in nimajo v rokah inštrumentov, razen pristojnosti sprejemanja prostorskih dokumentov
- Obstajajo konflikti in različna razumevanja, kaj se naj planira na ravni regije, neopredeljene koristi akterjev (deležnikov)
- Za regionalno planiranje so pomembnejše prednosti/priložnosti kot slabosti in nevarnosti
- Na področju poselitve je potrebno prepoznati obvladljivo število razvojnih projektov, ki so v skupnem interesu nekaj ali vseh občin v LUR in se jih izvede v obdobju naslednje finančne perspektive.

Poročilo za skupino »Družbena infrastruktura«

Strokovna podpora: Barbara Černič Mali, Sabina Mujkić, UIRS
 Moderirala in zapisala: Sergeja Praper

I Analiza ključnih ugotovitev

V skupini je bilo izvedeno **razvrščanje ključnih ugotovitev analize za področje družbene infrastrukture** glede na pomen za člane skupine. Število točk, ki so ga prejele posamezne ugotovitve, in rang ugotovitev je razviden iz spodnje preglednice.

| | VZGOJA IN IZOBRAŽEVANJE | Štev. točk (rang) |
|---|--|-------------------|
| 1 | V vrtcih v pretežnem delu občin LUR so kapacitete trenutno premajhne. | 12 (1) |
| 2 | Ponudba različnih oblik predšolskega varstva je premalo pestra. Javni in zasebni vrtci so kljub danim zakonskim možnostim (npr. zasebni vzgojitelj, vzgojnovarstvene družine, varuh predšolskih otrok) v praksi edina uradna institucionalna oblika varstva in predšolske vzgoje. | 5 (5-6) |
| 3 | V pretežnem delu občin LUR se pojavlja ali pričakuje pomanjkanje kapacitet v osnovnih šolah. Izjema je MOL, kjer kapacitete osnovnih šol še zadoščajo. | 5 (5-6) |
| 4 | Socialno-povezovalna funkcija osnovnih šol ni izpolnjena, v popoldanskem času se objekti zaradi potreb šol po pridobivanju dodatnih finančnih virov oddajajo v najem. Na splošno javno dostopna športno-rekreacijska mreža kot del socialne infrastrukture izginja iz prostora, kjer jo izrivajo druge, tržno donosnejše rabe. | 4 (7-8) |
| 5 | Osnovne, srednje, višje in visoke šole ter javni športno rekreacijski objekti so slabo opremljeni. Notranje in zunanje površine, površine za šport in igrišča so premajhna oziroma ne ustrezajo novim zahtevam in trendom. | 3 |
| 6 | Za srednje šole na območju LUR je značilna izrazita koncentracija - 90% dijakov iz LUR obiskuje šole na območju MOL, 88% srednjih šol v LUR je lociranih na območju MOL, presežek vpisanih nad tistimi s stalnim prebivališčem znaša skoraj 11.000, posledica tega so obsežne dnevne migracije. | 2 |
| 7 | Slaba prostorska povezanost višjih, visokih šol in fakultet v urbanem prostoru, slaba povezanost nekaterih lokacij z JPP. | 3 |

| | | |
|----|---|------------|
| | PROSTOČASOVNE DEJAVNOSTI, ŠPORT IN REKREACIJA | |
| 8 | V LUR so izven MOL le maloštevilni športni centri, prevladujejo zunanja športna igrišča v okviru šol. | 3 |
| 9 | V občinskih središčih z velikim številom novih mladih družin primanjkuje otroških igrišč. | 3 |
| | ZDRAVSTVO | |
| 10 | V občinah izven MOL se pojavlja prezasedenost kapacitet ambulant in zdravstvenih domov, in to tudi kot posledica velikega priseljavanja; izgradnja kapacitet ni sledila toku. Z novo teritorialno ureditvijo se je osnovna zdravstvena oskrba predvsem v manjših občinah, ki mejijo na MOL, poslabšala. | 6 (4) |
| | SOCIALNO VARSTVO | |
| 11 | Najpogostejša oblika bivanja v okviru stanovanjske oskrbe starejših je še vedno zavodska - dom starejših občanov, in to kljub temu, da bivanje v domu starejših občanov še daleč ni tudi najbolj zaželeno oblika bivanja. | 1 |
| 12 | Potrebe starejših ljudi po zmogljivostih v domovih na območju LUR bistveno presegajo povpraševanje – število čakajočih za 75% presega kapacitete – vendar je evidentirani pritisk na domove velik tudi zato, ker ni ustrezno razvit sistem ostalih oblik oskrbe. Alternativne oblike stanovanjskega varstva, ki so tako z vidika želja in potreb kot tudi javnih izdatkov za stare ljudi bistveno sprejemljivejše, so še v razvoju oz. večinoma še niso prisotne. | 9 (2) |
| 13 | S problemom zagotavljanja oskrbe starejšim, ki zajema stanovanja in druge storitve, se srečuje večina občin LUR. V občinah zato načrtujejo novogradnje ali širitve obstoječih domov starejših občanov in/ali gradnjo varovanih stanovanj. Nekatero občine načrtujejo oskrbo starejših s sodobnejšimi pristopi, kot so medgeneracijska središča. | 4 (7-8) |
| | KULTURA | |
| 14 | Največja koncentracija kulturnih institucij nacionalnega, regionalnega, mestnega in lokalnega pomena je v MOL. | 1 |
| 15 | Številne občine v LUR imajo zanimive kulturne programe, prireditve, društva, vendar sta promocija in povezovanje prešibka. Številni potenciali za razvoj, med drugim tudi za razvoj kulturnega turizma, ostajajo neizkoriščeni. | 8 (3) |
| | DRŽAVNA UPRAVA | |
| 16 | Projekt E-uprave je že dokaj uspešno zaživel, ponudba storitev med občinami pa se močno razlikuje glede obsega informacij in storitev, preglednosti informacij, ažuriranosti podatkov, načina dostopa ipd. | 1 |

Rezultati obravnave ključnih ugotovitev so bili naslednji:

A. V vrtcih v pretežnem delu občin LUR so kapacitete trenutno premajhne.

Prednosti/priložnosti (+)

- ⇒ Razvijanje dopolnilne ponudbe na področju varstva predšolskih otrok – profesionalne oblike.
- ⇒ Uporaba osnovnošolskih kapacitet (prostorov) za varstvo skupin starejših otrok.
- ⇒ Znak za nosilce planiranja, da je potrebno ukrepati → za občine in regijo. Potencialna vloga regije kot posrednika in povezovalca.
- ⇒ Ozaveščenost o problemu in potrebi po ukrepanju se je povečala.
- ⇒ Jačanje vezi med generacijami, če varstvo otrok izvajajo stari starši.
- ⇒ Pomanjkanje kapacitet posledica tega, da je večji delež otrok vključen v organizirano varstvo.
- ⇒ Alternativne začasne prostorske oblike, npr. kontejnerji.
- ⇒ Povezava alternativnih oblik varstva s podjetniškim vidikom – razširitev nabora izobrazbenih profilov pri varstvu otrok.

Slabosti/nevarnosti (-)

- ⇒ Strogi/togi zakonski predpisi na področju varstva otrok – program, prostori, vključevanje v vrtece, prehrana – občinam otežujejo reševanje problemov na področju varstva predšolskih otrok.
- ⇒ Otroci, ki niso vključeni v vrtec, so prikrajšani – igre, ure pravljic ipd.
- ⇒ Velike težave/stres za starše, ki nimajo možnosti vključitve otrok v vrtec.
- ⇒ Izigravanje sistema – prijavljanje v drugih občinah, ne-poročanje staršev otrok.
- ⇒ Omejen čas bivanja otrok v vrtcih je posebej problematičen, če starši ne delajo v kraju, kjer je otrok v vrtcu – prednost »tovarniških« vrtcev – primer Lek.
- ⇒ Težave staršev pri organizaciji – uporaba dveh avtomobilov – okoljski vplivi.
- ⇒ Zagotavljanje prostora za gradnjo novih vrtcev – težave s pridobivanjem soglasij nosilcev urejanja prostora.
- ⇒ Delo na črno, neustrezen standard varstva za otroke, pomanjkanje nadzora.

B. Potrebe starejših ljudi po zmogljivostih v domovih na območju LUR bistveno presegajo povpraševanje, vendar je evidentirani pritisk na domove velik tudi zato, ker ni ustrezno razvit sistem ostalih oblik oskrbe.

Prednosti/priložnosti (+)

- ⇒ Medgeneracijski center kot pozitiven primer reševanja problematike (občina Komenda).
- ⇒ MOL – dnevni centri za starejše – velik interes.
- ⇒ Skrb za starejše občane, ki živijo sami in so deloma odvisni – javna dela – nakupovanje, spremljanje ipd.
- ⇒ Načrtovanje domov naj bo usklajeno s potrebami – na podeželju so oskrbovanci v glavnem nepokretni. Demenca.
- ⇒ Aktivno iskanje drugih možnosti (izven domov starejših občanov).
- ⇒ Država bi morala spodbujati / poskrbeti za bolj raznovrstno ponudbo oblik stanovanja / varstva za starejše. Občinam in regijam je potrebno pomagati.

Slabosti/nevarnosti (-)

- ⇒ Zakonske omejitve za alternativne oblike varstva.

C. Številne občine v LUR imajo zanimive kulturne programe, prireditve, društva, vendar sta promocija in povezovanje prešibka.

Prednosti/priložnosti (+)

- ⇒ RRA – poskrbeti za povezovanje občin in pripravo regionalnega programa, predstavitev (npr. na spletni strani).
- ⇒ Objavljanje programov občin na enem mestu.
- ⇒ Dopolnjevanje podobnih programov.
- ⇒ Vključenost kulture v turistično ponudbo; možnosti obstajajo, npr. na www.visitljubljana.si.
- ⇒ Zaradi omejenosti uporabe interneta potrebne tudi objave v klasičnih medijih – oseba, ki za to skrbi.

Slabosti/nevarnosti (-)

- ⇒ Kulturna produkcija – kvaliteta infrastrukture je vprašljiva – s tem je povezan problem dostopnosti kulture za prebivalstvo: kakšna je vloga prostorskega načrtovanja?
- ⇒ Dostopnost in diverziteteta kulturne ponudbe – povezava s stabilnostjo financiranja.

II Obravnava ciljnih usmeritev

V skupini smo najprej izvedli **razvrščanje ciljnih usmeritev za področje družbene infrastrukture**. Število točk, ki so ga prejele posamezne ugotovitve, in rang ugotovitev je razviden iz spodnje preglednice.

| | VZGOJA IN IZOBRAŽEVANJE | Štev. točk (rang) |
|----|--|-------------------|
| 1 | Poleg vrtcev izrabiti še druge oblike institucionalnega varstva , kot so npr. zasebni vzgojitelj, vzgojnovarstvene družine, varuh predšolskih otrok. | 8 (3) |
| 2 | Sodelovanje občin pri reševanju problemov predšolskega varstva. | 4 (5) |
| 3 | Izgradnja takšnih objektov za predšolsko izobraževanje, ki jih je možno kasneje preurediti za druge namene. | 6 (4) |
| 4 | Izboljšati socialno-povezovalno funkcijo šolskih objektov in igrišč , to je zagotoviti javno dostopne športno-rekreacijske objekte v in ob šoli. | 3 (6-9) |
| 5 | Sodelovanje občin pri načrtovanju in izgradnji šol. | 2 |
| 6 | Povezovanje izgradnje šol z drugimi dejavnostmi, kot so športno-rekreativni objekti. | 2 |
| 7 | Vzpostavitev srednješolskih centrov v navezavi na gospodarstvo občine ali širšega območja in na povpraševanje. | 1 |
| | PROSTOČASOVNE DEJAVNOSTI, ŠPORT IN REKREACIJA | |
| 8 | Izboljšanje sodelovanja med občinami pri zagotavljanju dostopnosti športnih površin in objektov za prebivalce več občin | 3 (6-9) |
| | ZDRAVSTVO | |
| 9 | Zagotavljanje enakomernega dostopa do ustrezne osnovne zdravstvene oskrbe. | 9 (2) |
| | SOCIALNO VARSTVO | |
| 10 | Razširiti oskrbo starejših občanov z različnimi oblikami bivanja in storitev , ki naj poleg domov za starejše zajemajo še dnevne oskrbovalne centre, medgeneracijska središča, pomoč na domu, stanovanja za starejše. | 10 (1) |
| 11 | Prostorsko umeščanje storitev in objektov glede na potrebe uporabnikov. Umeščanje kapacitet za oskrbo starejših bi morale slediti dejanskim potrebam, t.j. številu oz. deležu starejših na posameznih območjih. | 1 |

| KULTURA | | |
|----------------|--|------------|
| 12 | Izboljšanje dostopnosti ponudbe kulturnih ustanov in ojačanje sodelovanja med občinami na tem področju. | 3 (6-9) |
| DRŽAVNA UPRAVA | | |
| 13 | Dekonzentrirano umeščanje regionalnih upravnih funkcij. Na območju nekaterih občin se izgradijo upravni centri, v katerih bodo bodisi le izpostave državnih organov, ali pa, v primeru javno-zasebnih partnerstev, tudi storitve zasebnega sektorja. | 0 |
| 14 | Izboljšanje e-uprave , ki zajema izboljšanje obsega informacij in storitev, preglednosti informacij, ažuriranosti podatkov, načina dostopa ipd. | 3 (6-9) |

Rezultati obravnave ciljnih usmeritev so bili naslednji:

A. Razširiti oskrbo starejših občanov z različnimi oblikami bivanja in storitev.

- ⇒ Problem rentabilnosti domov, trajanje najemnih pogodb je omejeno.
- ⇒ Zakonodaja omogoča alternativne oblike, vendar na rigidni način.
- ⇒ Opozoriti pristojno ministrstvo na ovire, ki jih postavlja zakonodaja.
- ⇒ Ministrstvo za delo naj oblikuje ustrezne prioritete in s tem omogoči pridobivanje evropskih sredstev.
- ⇒ Umeščanje objektov za oskrbo starejših občanov – dostopnost z JPP in v povezavi z drugimi javnimi vsebinami – kultura, zdravje, šport.
- ⇒ Zasnova naselij za starejše, promocija »pravočasne« odločitve za prehod na novo obliko bivanja.
- ⇒ Vzpostavljanje medgeneracijskih središč. Dvosmerna izmenjava starejši – mlajši.
- ⇒ Nekdanji domovi krajevnih skupnosti kot prostorski potencial, navezava na aktivnosti, ki so že (bile) uveljavljene.

B. Zagotavljanje enakomernega dostopa do ustrezne osnovne zdravstvene oskrbe.

- ⇒ Mreža splošnih zdravnikov in lekarn.
- ⇒ Patronažna regionalna mreža.
- ⇒ Organizirati debato med občinami in skupnostjo zdravstvenih domov.
- ⇒ Umeščanje specializiranih zdravstvenih ustanov v druge dele regije (izven MOL).
- ⇒ Mobilni družinski zdravnik.

C. Poleg vrtcev izrabiti še druge oblike institucionalnega varstva.

Veljajo ugotovitve iz razprave o ključni ciljni usmeritvi **V vrtcih v pretežnem delu občin LUR so kapacitete trenutno premajhne.**

D. Izgradnja takšnih objektov za predšolsko izobraževanje, ki jih je možno kasneje preurediti za druge namene.

- ⇒ Lokacija v bližini delovnih mest in novih stanovanjskih naselij.
- ⇒ Izgradnja multifunkcionalnih objektov za družbene javne dejavnosti.
- ⇒ Toga zakonodaja.
- ⇒ Možnost skupne izgradnje vrtcev za več občin.

E. Izboljšati socialno-povezovalno funkcijo šolskih objektov in igrišč

- ⇒ Dodati: ob vrtcih in zastonj. Problem: potrebno je varovanje teh objektov in igrišč.
- ⇒ Šole: pojavi vandalizma.
- ⇒ Organizacijski problemi.
- ⇒ Kako zagotoviti ustrezno izkoriščenost?
- ⇒ V LUR obstajajo dobri primeri.